

Naše mise

„Kdekoli a kdykoli ve službě demokracii, lidským právům a občanské společnosti.“

Společné aktivity

Rusko omezuje neziskové organizace

Praha, 20. května 2009 – České neziskové organizace zaslaly otevřený dopis evropským politikům s výzvou, aby na nadcházejícím summitu EU–Rusko (21.–22. května) vyzvali své ruské partnery k liberalizaci restriktivního zákona o ruských neziskových organizacích. Organizace sdružené v Asociaci pro podporu demokracie a lidských práv (DEMAS) s touto žádostí oslovily i českého prezidenta Václava Klause, který bude na summitu vystupovat v roli předsedy Evropské rady.

Ke zpřísnění ruských zákonů o neziskovém sektoru došlo za prezidenta Putina v roce 2006. Registrovat neziskovou organizaci je v Rusku „bez profesionální právní pomoci takřka nemožné“, píší členové platformy DEMAS v otevřeném dopise. Úřední uznání neziskové organizace navíc stojí až dvakrát víc času i peněz než registrace firmy. Postup úřadů vůči neziskovým organizacím je součástí širší kampaně proti disentu a politické opozici – vysvětluje se ve zprávě ruské pobočky [Human Rights Watch](#).

Moskevská helsinská skupina a další ruské neziskové organizace proto vypracovaly doporučení, jak legislativu opět liberalizovat. Návrh pak v dubnu předaly ruskému ministru spravedlnosti. Prezident Medveděv zatím ustavil pracovní skupinu, která se má tímto doporučením zabývat.

České neziskové organizace žádají předsedu Evropské komise José Manuela Barrosa, komisařku pro vnější vztahy Benitu Ferrero-Waldnerovou a další evropské politiky, aby ruské představitele vyzvali k pokračování liberalizačních kroků. „Novela by jednak odstranila zbytečnou administrativní zátěž a byl by to i důležitý signál ruských úřadů, že uznávají význam nezávislé občanské společnosti,“ říká Petr Pajas, koordinátor ruského projektu asociace DEMAS.

„V situaci, kdy jsou novináři, aktivisté či obhájcí lidských práv v Rusku běžně zastrašováni, bití a dochází i k jejich fyzické likvidaci, je takový signál klíčový,“ konstatuje asociace DEMAS ve svém prohlášení.

Plné znění dopisu najdete [zde](#).

Člověk v tísní, Respekt institut a EUROPEUM

Neziskové organizace vyzývají prezidenta Klause, aby s Čínou řešil lidská práva

Praha, 19. května 2009 – Organizace Člověk v tísní, Respekt institut a Institut pro evropskou politiku Europeum den před summitem EU–Čína apelovaly na prezidenta Klause, aby se problematika lidských práv a demokracie objevila i na programu chystaného jednání. „Více demokracie, politické otevřenosti a úcty k lidským právům učiní čínský politický systém dlouhodobě stabilnějším a tedy i spolehlivějším hospodářským a politickým partnerem,“ praví se v dopise.

Konkrétně by se evropští představitelé měli čínského premiéra Wen Ťia-paa zeptat na osud dvou politických vězňů, jimiž jsou Liou Siao-po a Chu Ťia, dále na proces ratifikace Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (ICCPR), vyšetření masakru na náměstí Tchien-an-men a dialog mezi čínskou vládou a signatáři Charty 08.

Celé znění dopisu naleznete [zde](#).

Aktivity jednotlivých členů

Institut pro evropskou politiku EUROPEUM

EU by měla převzít vůdčí roli v šíření demokracie

Za účasti mnoha expertů z členských zemí Evropské unie a Spojených států uspořádal 28. května 2009 Institut pro evropskou politiku EUROPEUM ve spolupráci s Friedrich Ebert Stiftung mezinárodní konferenci s názvem [Transatlantické vztahy 2009 – Šance na nový začátek?](#)

V rámci konference byla představena doporučení Evropské unii a nové americké administrativě, která byla vypracována v rámci projektu [Transatlantické politické fórum](#). Na realizaci tohoto projektu se kromě Institutu pro evropskou

politiku EUROPEUM podílejí prestižní americké a evropské think tanky CSIS Washington D.C., GMF US, SIEPS Stockholm, Notre Europe Paris a PSSI Praha. Konference se věnovala tématům, jež jsou nyní velmi aktuální – dopadům současné ekonomické krize na transatlantický obchod, energetikou a klimatickými změnami, evropským sousedstvím a v neposlední řadě budování transatlantického konsenzu v otázce demokracie.

Pozornost byla věnována také otázce šíření demokracie. V úvodním vystoupení výzkumná pracovnice švédské organizace SIEPS Anna Michalski seznámila přítomné se současným stavem podpory demokracie v EU a USA. Zdůraznila, že šíření demokracie, které úspěšně probíhalo během posledních dvaceti let, se pomalu zastavuje. Důkazem je například chování Ruska vůči zemím, kde proběhly barevné revoluce.

Anna Michalski dále upozornila na problémy, jež se v poslední době na poli podpory demokracie objevily. Čínská rychle rostoucí ekonomika narušila tradiční spojení mezi demokracií a společenským a ekonomickým pokrokem. Vliv na šíření demokracie měla i válka proti terorismu, která o něj usilovala skrze změnu režimů. Současné změny – zvolení nové americké administrativy v čele s Barackem Obamou a nového vedení evropských institucí – však přináší optimistická očekávání. Přijetí Lisabonské smlouvy by mělo členským státům EU usnadnit spolupráci nejen v zahraniční politice, ale i v politice obchodní a rozvojové a v oblasti humanitární pomoci. Jak nadále demokracii podporovat? EU a USA musejí pokračovat ve financování podpory demokracie. Po úspěšném rozšíření z let 2004 a 2007 je EU v této oblasti stále aktivnější, neboť se jí dařilo skrze přijímání

nových členů posilovat úroveň demokracie v těchto zemích. Přestože EU patří mezi největší dárce v této oblasti, není vždy ve svých snahách úspěšná, neboť jí chybí jednotný postoj.

Méně optimistický byl ve svém hodnocení John Glenn, ředitel pro zahraniční politiku GMF Washington. Uvedl, že únava z nedávných rozšíření EU a NATO je viditelná v současné úrovni podpory demokracie. Podle jeho názoru to nejsou západní země, které exportovaly demokracii do států východního bloku, neboť změna přišla zevnitř. Na druhou stranu zde však pomohly s jejím budováním po pádu komunistických režimů. Vnější vliv není rozhodující, jak ukazuje například situace na Balkáně, avšak může pomoci jejímu posílení v případech, že je demokracie v daných státech slabá. Cílem nové americké administrativy musí být pokračování v Obamou započatém procesu oddělení šíření demokracie a změny režimu a začlenění podpory demokracie mezi hlavní zájmy USA.

Igor Blaževič, ředitel sekce lidských práv a demokracie české organizace Člověk v tísni, souhlasil, že v současné době dochází k určitému ústupu v oblasti podpory demokracie. Evropa by měla v této oblasti převzít vedení, neboť Spojeným státům potrvá určitou chvíli, než se ze sebe „smyjí“ Bushovo dědictví. EU tak musí posílit všechny nástroje, které podporují šíření demokracie. Důraz musí být kladen na svobodné volby, přestože mohou dopadnout jinak, než si západní svět představuje. Igor Blaževič do své prezentace zapojil i aktuální témata Guantanáma a Barmy. Podle jeho názoru má EU s USA spolupracovat ohledně přijímání vězňů. Zároveň by měli oba transatlantičtí partneři společně vyvinout nátlak na Čínu, aby získali její podporu v otázce Barmy. EU by také měla zahájit jednání o rozšíření s Ukrajinou a Tureckem, které jsou důležité v otázce šíření demokracie v budoucnosti.

Názor, že EU chybí konsenzus v otázce podpory demokracie, zastával i poslední řečník Ernst Kerbusch, bývalý ředitel Odboru mezinárodní spolupráce a rozvoje z německé nadace Friedricha Eberta. Ernst Kerbusch zároveň zdůraznil problém legitimacy v otázce šíření demokracie vzhledem ke skutečnosti, že v současnosti představitelé Ruska či Číny vyvíjejí v této oblasti jen málo snah. Naším cílem má být šíření demokracie, ale šířením vůle přijmout ji, nikoliv nucením převzetí určitého politického systému. Závěrem doporučil větší zapojení nezávislých institucí a uvedl příklad německých politických nadací.

ANO pro Evropu

Evropský manuál: ANO pro Evropu pokračuje v realizaci svého stěžejního projektu – televizního cyklu o Evropě

Evropský manuál je pásmo 24 pořadů informativně-vzdělávacího charakteru založené na nezaujaté diskuzi a informování o aktuálních evropských tématech. Cílem projektu je zprostředkovat divákům tuto problematiku srozumitelnou formou a přispět k potřebnému porozumění širší veřejnosti otázkám současné Evropy i úloze České republiky v ní, a to nejen během našeho předsednictví v Radě EU. Tuto úlohu bude cyklus plnit také prostřednictvím DVD vyrobených pro potřeby pražského Eurocentra.

Pořad vysílá Česká televize každou neděli v 17.05 na programu ČT 1. Odvysílané díly můžete sledovat na [webu ČT](#).

První díl se věnuje evropské integraci. Mapuje tři základní názorové proudy, které provázely od konce druhé světové války debaty o spolupráci evropských zemí. Prochází od myšlenek na volnou spolupráci národních států přes myšlenku Evropské unie až k ideám jednoho velkého, federalizovaného evropského státu. Diváci uvidí nejen politiky, například Jiřího Paroubka, Alexandra Vondru nebo Vladimíra Železného, ale také sochaře Kurta Gebauera nebo někdejšího politického vězně Čestmíra Čejku.

Díl druhý přináší názory zastánců i odpůrců Lisabonské smlouvy. Předkládá argumenty jednotlivých politiků, odborníků i laiků pro a proti

Lisabonské smlouvě. Dozvíte se, co si o tomto klíčovém dokumentu, jehož smyslem má být efektivnější, průhlednější a demokratičtější Evropa, myslí například Lubomír Zaorálek, Vlastimil Tlustý nebo Luděk Sefzig.

Tématem třetí části Evropského manuálu je nezaměstnanost a krize. V průzkumech veřejného mínění v České republice i Evropské unii je nezaměstnanost dlouhodobě hodnocena jako jeden ze dvou nejzávažnějších celospolečenských problémů. „V této krizi jsou naši první prioritou lidé – udržet je v práci a vrátit je co nejdříve zpět na jejich pracovní místa. Musíme použít všechny nástroje, které máme k dispozici, abychom omezili dopad krize na reálnou ekonomiku a na lidi, zejména na jejich obživu,“ řekl evropský komisař pro zaměstnanost Vladimír Špidla na pražském summitu EU věnovaném řešení dopadu ekonomické krize na pracovní místa v Evropě. Právě Vladimíra Špidlu spolu s ekonomy Petrem Zahradníkem, Miroslavem Ševčíkem a Janem Švejnarem, francouzským velvyslancem J. E. Charlesem Friesem, německým velvyslancem J. E. Helmutem Elfenkaemperem nebo psychologem Slavomilem Hubálkem uvidíme ve třetím dílu Evropského manuálu.

Na předchozí díl úzce navazuje část věnovaná živnostníkům a podnikatelům. Zvláště v souvislosti s celosvětovou hospodářskou krizí se často hovoří o vztazích živnostníků a podnikatelů se státem, vedou se debaty o smyslu regulace, kvót a restrikcí a o nutnosti zjednodušit přebujelý a nepřehledný systém zákonů, vyhlášek a norem všemožně upravujících oblasti soukromé činnosti. I tentokrát můžete porovnat

Autorka projektu Monika MacDonagh-Pajerová s Medou Mládkovou.

názory předních odborníků, politiků a dalších osobností.

Přední socioložka Jiřina Šiklová v pátém dílu s názvem Rodina a mezilidské vztahy říká, že rodinné vazby získávají v době ohrožení, které představuje i současná krize, mnohem větší význam. Nezaměstnaní nacházejí v rodině možnost uplatnění, rodina se stává útočištěm před destabilizovaným vnějším světem. Na druhé straně, podle slov psycholožky Alice Vondrové, rodinu kontaminují stres, nejistota a úzkost související právě s krizí, klesá frustrační tolerance a překonání běžných problémů stojí rodinu mnohem více sil a energie než v časech bezpečí a blahobytu. Rodina se zdá být lakmuskovým papírkem stavu společnosti. Spočívá však její význam pouze v demografických a sociologických aspektech? V tomto dílu Evropského manuálu se nejen nad touto otázkou zamýšlejí Václav Havel, Helena Třeštíková, sociolog Martin Potůček, politik Zdeněk Škromach, diplomaté Charles Fries a Catherine von Heidenstam, evropský komisař Vladimír Špidla, psycholog Slavomil Hubálek, politolog Jacques Rupnik nebo ekonomka Kristina Larischová.

Prozatím poslední Evropský manuál se zabývá tématem společné evropské měny euro. Česká republika se v přístupové smlouvě schválené v referendu zavázala k co nejrychlejšímu přijetí eura. Jaký vliv má na termín přijetí eura globální krize a jaký politická vůle? Prospěl vstup do eurozóny Slovensku? Jaké jsou prognózy přijetí eura u nás? Hosty šesté části Evropského manuálu budou například komentátor týdeníku *Respekt* Jan Macháček, ekonomové Petr Zahradník, Jan Švejnar nebo Zdeněk Tůma, poslankyně slovenského parlamentu Magda Vášaryová a mnozí další.

Tématy dalších dílů budou životní prostředí, vzdělávání, po prázdninové pauze pak ženy a rovnoprávnost, Evropský parlament a extremismus.

Další informace najdete na www.anoproev-ropu.cz.

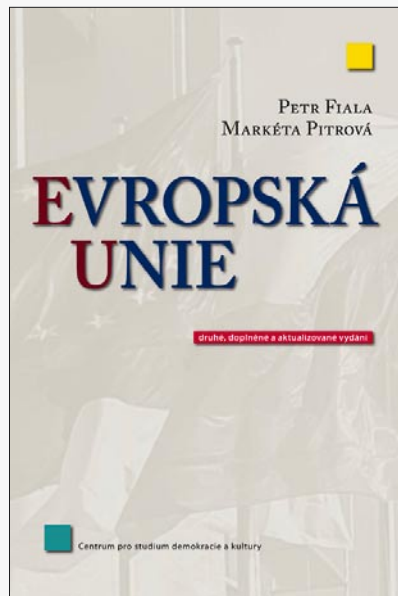
Centrum pro studium demokracie a kultury

Centrum pro studium demokracie a kultury chce informovat především o svých knižních novinkách a aktivitách, které v posledních měsících tvořily hlavní náplň jeho činnosti. Vydalo dlouho očekávanou knihu *Evropská unie* předních českých expertů na evropskou integraci Petra Fialy a Markéty Pitrové. Kniha je druhým doplněným a aktualizovaným vydáním stejno-

PETR FIALA, MARKÉTA PITROVÁ

Evropská unie

Nejprodávanejší a nejkomplexnější publikace o Evropské unii v České republice, jejíž první vydání nechybí v žádné z odborných knihoven. Autoři – renomovaní badatelé v oblasti evropské politiky – seznamují čtenáře s historií evropského integračního procesu, s vývojem, současnou podobou a funkcemi jednotlivých evropských institucí a s tím, ve kterých oblastech (politikách) a jakým způsobem Evropská unie působí. Kniha je zdařilou kombinací politologické analýzy a velkého množství informací. Formou srozumitelně napsaného a přehledně členěného textu nabízí kvalitního průvodce problematikou Evropské unie. Publikace nyní vychází ve druhém, aktualizovaném, výrazně doplněném a přepracovaném vydání. Zahrnuje události až do roku 2008 a čtenáři v něm rovněž naleznou řadu nových dat, grafů a tabulek, a navíc praktický jmenný a předmětový rejstřík. Kniha je určena nejen odborníkům, vysokoškolským studentům a profesionálům zabývajícím se z různých hledisek evropskou integrací, ale také širší veřejnosti, která má zájem získat co nejvíce kvalifikovaných informací o Evropské unii.

Vázané, formát B5, 808 stran, 798 Kč

DRUHÉ, DOPLNĚNÉ A AKTUALIZOVANÉ VYDÁNÍ

jmenné publikace, která je dnes nedílnou součástí nejen vysokoškolské knihovny.

CDK vydává již čtvrtou část knihy *Monitoring evropské legislativy 2008–2009*, která je iniciativou europoslance Hynka Fajmona. Knižní vydání je souborem měsíčních analýz legislativního dění v evropských institucích. Sleduje kauzy jako klimatický balík, reforma zemědělství, ratifikace Lisabonské smlouvy a rozšiřování EU, dále také konkrétní směrnice, jako např. směrnice o pracovní době nebo evropském mýtném pro nákladní automobily.

Na konci června také vychází třetí číslo dvouměsíčníku pro společnost a kulturu *Kontexty*. Přináší zajímavé příspěvky z oblasti kultury, umění, společnosti nebo filozofie. Za pozornost jistě stojí například článek Petra Fialy „Politika jaká nemá být. Poznámky k přicházející krizi demokracie“, příspěvek Jiřího Hanuše „Paradox kultury 19. století. Evropské příklady“ nebo texty Pierra Manenta „Liberalismus v politických dějinách Evropy“ a Josefa Isensee „Evropský národ? Meze politického sjednocování Evropy“.

CDK navázalo spolupráci s Polským institutem v Praze a vydalo díla několika významných současných polských autorů, mezi něž patří např. kniha *O moci a bezmoci* Jadwigy Staniszkis, *Polsko 1989–2008* Andrzeje Chwalby nebo *Ošklivost demokracie a jiné eseje* Ryszarda Legutka. Více informací naleznete na www.cdk.cz.

Člověk v tísni

Člověk v tísni podporuje vězněnou Aun Schan Su Tjij

Společnost Člověk v tísni se zapojila do několika celosvětových kampaní za propuštění politických vězňů v Barmě, včetně nositelky Nobelovy ceny míru Aun Schan Su Tjij, jež strávila již třináct let v domácím vězení. Barmská vojenská junta nyní soudí Su Tjij za porušení podmínek domácího vězení kvůli tomu, že do jejího domu v květnu vnikl americký občan John William Yettaw. Za to jí hrozí až pět let vězení.

Společnost Člověk v tísni se zapojila do celosvětové petiční [kampaně](#) za propuštění více než 2 100 politických vězňů v Barmě. Petici podepsalo přes 680 000 lidí, z toho 5 208 v České republice. Zástupci Člověka v tísni předali české podpisy 12. června ministru zahraničí Janu Kohoutovi, který slíbil, že bude prosazovat zavedení dalších sankcí Evropské unie vůči juntě. Všechny podpisy byly předány generálnímu tajemníkovi OSN Pan Ki-munovi, kterého petice vyzývá, aby se osobně zasadil o propuštění barmských politických vězňů.

Člověk v tísni se připojil také k internetové kampani [64forSuu](#), kam známé osobnosti i lidé z celého světa píší vzkazy o 64 slovech pro Su Tjij. Vzkaz zde zanechal například britský premiér Gordon Brown a ministr zahraničí Jan Kohout. K propuštění Su Tjij ve společném prohlášení

Foto: Lubomír Kotek.

vyzvalo také 107 bývalých politických vězňů, včetně Václava Havla.

V předvečer 64. narozenin Su Ťij 18. června uspořádaly Člověk v tísni, Barmské centrum Praha a Amnesty International také akci, při níž čeští občané vytvořili z vlastních těl nápis FREE SUU KYI. Sešlo se na ní přes sto lidí, včetně českých zákonodárců Jaromíra Štětiny, Petra Bratského, Jana Hamáčka a Kateřiny Jacques, kteří jsou členy Evropského parlamentního výboru pro Barmu. Fotografie nápisu byla zaslána českým a barmským exilovým médiím.

Lucie Kundra, společnost Člověk v tísni

PASOS

PASOS urges European Commission and forthcoming Swedish EU Presidency to strengthen the political mandate and technical expertise available to the EC delegation in Moldova and the office of the EU Special Representative to Moldova, and to make this a core element of the Eastern Partnership agreement between the EU and Moldova.

The statement from Moldovan NGOs, drawing on their [Roadmap for National Reconciliation](#)

[and European Integration](#), launched on 1 May 2009, was disseminated by PASOS Secretariat and PASOS Board of Directors to European Commissioner for External Relations Benita Ferrero-Waldner, EU High Representative for Common

Foreign and Security Policy Javier Solana, EU Commission President José Manuel Barroso, Foreign Minister of the Czech Republic Jan Kohout, and Foreign Minister of Sweden Carl Bildt: [Discover the Statement](#).

Tiráž

Činnost DEMAS je určována nezávisle a výhradně členskými organizacemi, nevyjadřuje žádné politické či ideologické postoje nebo zájmy jakékoli instituce.

Čtvrté číslo Newsletteru DEMAS vychází v červnu 2009

DEMAS
Asociace pro podporu
demokracie a lidských práv
Pohořelec 6
118 00 Praha 1

info@demas.cz / www.demas.cz
IČO: 75156539 / DIČ: CZ75156539

Správní rada:

Vladimír Bartovic (místopředseda),
Igor Blaževič (předseda), Jakub Klepal,
Monika MacDonagh-Pajerová,
František Mikš, Alice Savovová

Ředitelka sekretariátu: Sabina Dvořáková

Členské organizace DEMAS:

Agora Central Europe
Ano pro Evropu
Asociace pro mezinárodní otázky
Centrum pro studium demokracie a kultury
Člověk v tísni
Europeum
Nadace Forum 2000
Občanské Bělorusko
PASOS
Respekt institut
Transitions

Vydání tohoto čísla bylo umožněno díky finanční podpoře Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

TRANSITION
Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic

CZECH REPUBLIC
DEVELOPMENT COOPERATION